

Mekteb-i İdadiden Atatürk Lisesine Eskişehir'in İlk Lisesinin Kuruluş Tarihçesi

The Foundation History Of The First High School Of Eskisehir - From Mekteb-i Idadiye To Atatürk High School

Rifat GÜNDAY

Eskişehir Anadolu Lisesi Müdürü, Tarih Öğretmeni

Özet

Eskişehir, birçok kültüre ve zengin bir tarihî geçmişe sahiptir. Özellikle son yıllarda eğitim alanında adını sıkça duyuran bir şehirdir. Köklü bir geçmişe sahip, pek çok ünlü ismin mezun olduğu, şehrin en eski lisesi eğitimine devam etmektedir. Şimdiki adı Eskişehir Atatürk Lisesi, daha önce ise Eskişehir Lisesi olarak bilinen lisenin tarihçesi, açılış tarihi üzerine tartışmalar bulunmaktadır. Zengin bir arşive, çeşitli ders materyallerine sahip lise tarihî binasında eğitim ve öğretime devam etmektedir. Lisenin açılış tarihçesi üzerine en net tarih, Osmanlıca yayımlanan Eskişehir gazetesinde yer alan ilan ve haberlerde bulunmaktadır. Bu çalışma, lisenin Eskişehir İdadisi olarak ilk açılış üzerine belgelere dayalı bir araştırmayı içermektedir.

Anahtar Kelimeler: Eskişehir İdadisi, Eskişehir Lisesi, Eskişehir Atatürk Lisesi

Abstract

Eskisehir has many cultures and a rich historical background. Especially in recent years, it has become a city that frequently advertises its name in the field of education. It continues to the oldest high school education in the city, which has a long history and many famous graduates. Its present name is Eskisehir Ataturk High School and previously known as Eskisehir High School. There are discussions on the opening date of the high school. Education in the high school history with a rich archive and various course materials is ongoing. The clearest history on its opening history is found in the announcements and news on the Eskisehir newspaper published in the Ottoman Turkish. This study includes a research based on the documents related to the first opening of the high school as Eskisehir Idadiye.

Keywords: Idadiye of Eskisehir, Eskisehir High School, Eskisehir Ataturk High School

GİRİŞ

Eskişehir kuruluşu paleolitik döneme kadar ulaşan çok eski bir yerleşim yeri olup tarihsel süreç içinde, şehir merkezi üç kez yer değiştirmiştir. Selçuklu Türkleri 1074'te Eskişehir'e geldikleri zaman Bizans, şehrin merkezini Karacahisar'a taşımış bulunuyordu. Yani ilk merkez olan Dorileum terk edilmişti. Bu arada Eskişehir "Sultan Eyüğü" adını aldı ve üçüncü bir merkez de Odunpazarı'nda kuruldu. Haçlı Seferlerinin etkisinden ve Bizans hududundan dolayı Sultanönü Uç beyliği olarak, Selçuklunun bölgeye tam bir hâkimiyetinde kaldı. 13.yüzyılda bölgeye gelip yerleşen Kayılar, Ertuğrul Bey oğlu Osman Bey tarafından Karacahisar'ı 1288'de fethetti. Osman Bey yine aynı kalede Osmanlı Devleti'nin bağımsızlığını ilan ederek adına 1299 yılında hutbe okuttu ve Eskişehir "Sultanönü" adıyla Osmanlı Devletinin ilk sancağı olarak idari yapılandırması yapıldı (Doğru, 2005:60-65). I.Bayezid döneminde Anadolu Beylerbeyliği kuruldu ve Sultanönü Sancağı Anadolu Eyalet merkezi Ankara'ya 1393'te bağlandı. Fatih döneminde Eyalet merkezi 1451 tarihinde Kütahya'ya bağlandı. Karacahisar'da terkedilerek, Sultanönü Sancak Merkezi Odunpazarı'na taşındı. Vak'a-ı Hayriye'den sonra Anadolu Eyaleti yeniden taksimatlandırılarak Sultanönü Sancağı Hüdavendigâr Müşirliğine(Bursa Eyaleti) 1841'de bağlanmıştır (Koylu, 2008).1867 yılında Eskişehir kaza statüsünde, Hüdavendigâr Vilayeti: Kütahya Sancağına bağlı görülmektedir 1871 İdare-i Umumiye-i Vilâyet Nizâm-nâmesi ile idari sistemimiz; Vilayet, Liva, Kaza, Nahiye ve köy olarak düzenlenmiştir(Torun, 2016:83)ancak Eskişehir yine kaza olarak kalmıştır (Koylu, 2008). Eskişehir'e 1892'de demiryolunun gelmesiyle (Koylu, 2010:13-14)hareketliğin ve nüfusun artmasıyla "1913 Geçici Vilayet İdare Kanunnamesi" ile Eskişehir bağımsız liva, yani mutasarrıflık seviyesine 30 Aralık 1914 tarihinde yükseltilmiştir (Koylu, 2010:13-14).Eskişehir'in idari yapılanmasındaki değişikliklerle birlikte 1869 tarihli Maarif-i Umumiye Nizamnamesiyle Eğitim kurumları yeni ve batılı anlayışla açılmaya başlandı. Buna göre; İlk eğitim cemaatin dilinde ve dini ağırlıklı, rüşdiye (orta) de ise dil Türkçe olacaktı. Yükseköğretim de ise teknik dile uygun olan dil kullanılacaktı (yabancı dil). Yetkileri ise 1857 yılında kurulan Maarif-i Umumiye Nezareti'ne bağlandı; Harbiye, Bahriye ve Tıbbiye hariç(Erdoğan, 1995:258).Bu Yeni yapılanmalarla açılan askeri mühendishane ve Tıbbiye okullarıyla birlikte ilk Osmanlı Lisesi olan; Mekteb-i Sultani'(Galatasaray Sultanisi-1868)dir. Ancak Liseler açılmadan önce Rüşdiyelerin yetersizliği raporlarına istinaden Hazırlık okulları açılmıştı. Böylelikle 1869 tarihli Maarif-i Umumiye Nizamnamesinde yapılan değişikliklerle sivil lise(Askeri, Mülki ve Tıbbiye Liselerinin haricinde)olarak idadi

mektebi kavramı ilk kez burada görülmüştür(Somer, 2015:20).Nizamnamenin öngördüğü ilkokulların, rüştiye, idadi ve sultanilerin taşra sathındaki yaygınlaştırma maddesine göre; tüm köy ve mahallelerde ilkokullar, kurulacak, en az 500 hane nüfusu olan tüm kasabalarda rüşdiyeler inşa edilecek, asgari 1000haneli kaza ve livalarda idadiler ve vilayet merkezlerinde ise sultani mektepleri açılacaktı. Ancak 1913 yılına kadar yürürlükte kalan nizamnamedeki bu hedeflere ulaşmak mümkün olamayacaktı.1876 yılı verilerini ele aldığımızda İstanbul'da; 5 idadi varken, Taşrada sadece bir idadi açılabilmişti o da Yanya Yenişehir İdadisidir (Öztürk, 2010:464-466).

II.Abdülhamit Han döneminde nizamnamede değişiklikler yapılarak idadiler Taşrada yaygınlaştırılmış buna göre idadi açılan livalardaki rüşdiyeler idadilerin bünyesine katıldı ve süresi 5 yada 7 yıl olarak belirlendi (Sancak Maarif İdarelerinin gelir durumuna göre iki farklı süreli idadi bulunmaktadır) (Öztürk, 2010:464-466).

Yukarıda Sultanönü Sancağının Eskişehir Kazasına dönüşüm sürecindeki idari yapılanmalar ile 19.Yüzyıldaki Maarif nizamnamesine bağlı olarak İdadilerin gelişimini anlatmaya çalıştık. Eskişehir 19.Yüzyılın son Vilayet nizamnamesi olan -1871 deki düzenlemeye göre de hala kaza statüsündedir. Ancak yukarıda bahsettiğimiz üzere 1892 yılında Eskişehir'e demiryolunun gelmesi ile kent hayatını hareketlendirecektir (Koylu, 2008).Anadolu ve Hicaz/Bağdat Demiryolu'nun lojistik ve bakım merkezi haline gelen Eskişehir'de Fransız, İtalyan ve İsviçreli (Daha sonra Almanlar ve Avusturyalılar gelecektir) mühendis ve işçilerin bulunması, yabancılar için adeta bir koloni semti bu günkü İstasyon civarında oluşmuş ve bu durum yabancı okulların açılmasına neden olacaktır.

Yukarıda açıklanan Maarif Nizamnamesinin gereği olarak Eskişehir Rüşdiyesi 1872 yılında faaliyete başlamış olduğu anlaşılmaktadır (Erdoğan, 1995:258).Aynı şekilde Kütahya sancağı Maarif salnamelerinde (1898-1904),Eskişehir Mekteb-i Rüşdiyesinde 112 öğrenci kayıtlı gözükmesi belirtilen tarihlerde Eskişehir'de henüz idadi açılmadığını göstermektedir(Bozkurt, 2010:6)Sultan Abdülhamit II döneminde yapılan idadiler listesi incelendiğinde, idadiler yaygınlaştırılarak açılan 109 idadi içinde, Eskişehir idadisi olmadığı yine görülecektir.

Eskişehir İdadisi

Eskişehir İdadisi ile ilgili bilgiler (Konukcu, Özkan, Öztürk, 2013), Eskişehir'in mutasarrıflık yani bağımsız liva-sancak seviyesine geçme hazırlıklarının yapılmaya başlandığı tarihlerde Eskişehir gazetesinde bulunmaktadır. Gazetede ilk haber "İdadi

Müdüriyetinden” (Eskişehir gazetesi, 23 Eylül 1910) başlıklı ilanda yer almaktadır. İlanda bir idadi açılacağı ve talebe kaydının alınacağı “Şerâit-i içtimâiyyesi Eskişehir’de tesisi takarrür eden mekteb-i idadiye talebe kayd ve kabulüne mübaşeret edildiğinden mektebe duhul arzusunda bulunan şakirdânın tezkire-i Osmaniye ve aşı tezkirelerini mekteb-i rüştiye veya iptidai şahadetnamelerini hamilen hükümet civarındaki kâin mekteb-i rüştiye her gün saat altıdan ona kadar müracaat eylemeleri ilan olunur.” (Eskişehir gazetesi, 23 Eylül 1910) şeklinde açıklanır. 30 Eylül 1910 tarihli Eskişehir gazetesinin 24. sayısında “İdadimize Dair...” başlıklı haberde “Eski rüştiye mektebinin yerine daha güzel daha büyük bir idadi mektebi açıldı. Bu mektebin beş sınıfı var. Birinci sınıfına ibtidaiye mekteplerinden şahadetname alanların bedava girecek, şahadetnamesi olmayanları da imtihan edilerek münasip bir sınıfa geçecekler. Bu yeni mektebin birinci, ikinci, üçüncü sınıflarına devam edenlerden para alınmayacak eski rüştiye mektebinin çocukları kendi sınıflarına muadil karşılık sınıflara devam edecekler. Rüştiyeden şahadetname alanlar üç ayda bir kere yarımşar liradan bir sene içinde topu topu bir buçuk lira verecekler de dördüncü sınıfında okuyacaklar. Bu bir buçuk lira bir şey değildir.” (Eskişehir gazetesi, 30 Eylül 1910) denilmektedir.

28 Ekim 1910 tarihli Eskişehir gazetesinin birinci sayfasında ‘Eskişehir İdadisi Müdürü Muhammed Mücteba Bey’ adıyla yayımlanan “İdadi Talebesi İçin” başlıklı ilanda Eskişehir İdadisinin açılış tarihi belirtilmektedir. “Teşrini evvelin 16. Cuma ertesi günü mektebi idadi küşad edileceğinden şakirdânın elbise-i resmîyelerini lâbis oldukları hâlde sabahleyin saat dörtten evvel mektepte isbat-ı vücud eylemeleri lüzumu ilan olunur.” (Eskişehir gazetesi, 28 Ekim 1910) ifadesi idadinin açılış tarihini 16 Ekim 1910 olarak duyurmaktadır.

2 Kasım 1910 tarihli Eskişehir gazetesi, “İdadi Mektebi Açıldı” başlıklı haberiyle idadinin açılışıyla ilgili detayları vermektedir: “Teşrinievvelin on altıncı gününde açılan âli mektebin açıldığı zaman mebusumuz Abdullah Azmi Efendi, Kaimmakam Bey, ulema ve ruesâ-yı ruhaniye-i İslam, Hristiyan memleketin ileri gelenleri hazır bulunmuşlardır.” (Eskişehir gazetesi, 2 Kasım 1910).

Bir diğer belge ise Eskişehir Ticaret Odası arşivinde bulunan 1911 tarihli Hüdavendigâr Vilayetine yazılan istidadır. Bu belgede Eskişehir İdadisi Müdürü, Maarif Nezaretinden(İstanbul) kütüphane için kitap istediğini bildirmektedir.

Eskişehir İdadisinin yeri; Hüsnü SOYER (Atatürk Lisesi Müdür Başyardımcısı ve Beden Eğitimi Öğretmeni)’nin anlattığına göre; Sıcak Sular mevki olarak bilinen

yerdeki şimdiki Yasin Çakır Un Fabrikasının bulunduğu yerde ahşap ağırlıklı yapılan büyük bir binada öğretime başlamıştı.(1.binası)Ancak bu bina yıkılma tehlikesi geçirincede idadi binası, Hoşnudiye mahallesinde şimdiki Orduevi'nin arkasında bulunan yine ahşap ağırlıklı büyük bir binaya taşınmıştır.(2. bina) (Günday, 2009)Yunan Ordusu'nun Eskişehir'i işgal ettiği tarihe kadar öğretimini sürdürmüştür (Nalçakan, 1995:85).Elbette işgal yıllarında bütün okullarımız kapalıydı. 3.Türk Kolordusuna bağlı Porsuk müfrezesi Seyitgazi'yi kurtararak(1 Eylül) Seyitgazi istikametinden şehre girerek Yunan işgaline son vermiştir.(2 Eylül 1922)Eskişehir'in işgalden kurtuluşuyla İşgalde bütün maiyetiyle Sivrihisar'da bulunan Mutasarrıflık şehre gelerek vazifeye başlamıştır. İşgalden kaçarken şehrin büyük bir bölümü yanmasına rağmen idadi binası yanmamış olduğundan derlenip-toparlanıp zor şartlarda yani 2. binasında muhtemelen adı idadi yerine "Eskişehir Sultanisi" olarak 1922-1923 eğitim yılına başlamış olduğunu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün (Eskişehir'e yedinci gelişleri) 15.Ocak 1923 günü Özel İdare Binasında yapılan toplantıda kendisine verilen brifinge mutasarrıf, maarif, orman müdürü ve diğer idarecilerle yaptığı görüşmelerde mutasarrıflığın (Eskişehir) nüfusunun 22 000, olduğu belirtilince. Gazi Mustafa Kemal Paşa: Erkek ve kız talebe miktarı ne kadardır? Diye sormuşlar. Maarif Müdürü Şerif Bey: Dört yüz talebe Sungur mektebinde, üç yüz elli Turan mektebinde, iki yüz Sultanide, iki yüz kız mektebinin birinde, diğerinde yüz elli, toplam talebe miktarı iki binden fazladır (Atatürk'ün Bütün Eserleri, 2004).Açıklamadan Eskişehir Sultanisinde (İdadisinde) 200 talebenin eğitim gördüğünü anlıyoruz.

29 Ekim 1923 Cumhuriyetin İlanından sonra "Mutasarrıflık" "Vilayet" adını aldı ayrıca "Sultani" ve "İdadi" kavramları da kaldırarak yerine Lise kavramı kullanılmaya başlandığından İdadi'ni adı "Eskişehir Lisesi" olarak değiştirilmiştir.(Günday: 2009). Ancak 2.binada fazla dayanamayınca (yıprandığından) Eskişehir Lisesi 1929-1930 öğretim yılında Odunpazarı'nda bulunan Numune Turan İlkokulu(Bu günkü Cumhuriyet Tarihi Müzesi) binasına taşınmıştır (3.Bina). Fakat bu bina Eskişehir Vilayeti lise binası için çok küçük geliyordu. Eskişehir'in lise binası ihtiyacı şehrin ileri gelenlerince, bizzat Atatürk'e iletilmişti. 16 Ocak.1933 yılında Atatürk Eskişehir'e geldi.(Ondördüncü gelişleri).Trenden inerek yanındaki zevat ile Eskişehir Lisesi'ni (Numune Turan mektebi Binasında) ziyaret etti. Okul Müdürü Sami Kuman ve öğretmen Hüsnü Soyer ile Nurettin Bey okul girişinde Ata'yı büyük bir heyecanla karşıladılar. Atatürk bu ziyaretinde öğrencilerle ve ders programlarıyla ilgilenmiştir. Mevcut binanın lise için yetersizlik dileklerini kabul edip isteğin yerine getirilmesi için Eski kaymakamlık Binasının yerine yapılmakta olan Vilayet Binasının liseye verilmesi yönünde ilgililere emir vermiştir. Burada bahsedilen Odunpazarı'nda bulunan eski kaymakamlık binası, Eskişehir Mutasarrıflık yani bağımsız Liva-Sancak yapılanmasında yıktırılarak büyük bir bina yapılacaktı. Ancak

1.Dünya savaşı, ardından İstiklal Savaşı Bina'nın inşaatını yarım bırakmıştı. Bina mimarisi 1.Ulusal Mimarlık Dönemi örneklerine göre projelendirilmiş, Bodrum+3 katlı, "U" planlı Selçuklu ve Osmanlı Dönemi yapı öğelerini öne çıkaran, giriş cephesine (Portal) önem verilerek özgün bir vilayet binası olarak inşası devam ediyordu (Nalçakan, 1995:85).İşte Atatürk'ün Eskişehir'e 14.gelişlerinde mevcut lise binasını (Turan İlkokulu) ile inşası devam eden vilayet binasını inceleyerek, Vilayet Binasının liseye verilmesi talimatını hayata geçirmek üzere; MEB 26/2/1933 tarih ve 17889 sayılı tezkeresini Bakanlar Kurulu 04/03/1933 tarihinde toplanarak 13949 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla hükümet konağı olarak yapılmakta olan bina; Eskişehir Lisesine, lisenin eğitim gördüğü bina(Turan İlkokulu binası) da hükümet konağı olarak mübadelesine karar verilmiştir.(Ek-3) Böylece inşası tamamlanan yeni lise binasına taşınarak 1934-1935 ders yılında yeni binada eğitime başlamıştır.(4.Bina)

Bina, okulun mezunlarından devrin Maliye Bakanı rahmetli-demokrasi şehidimiz Hasan POLATKAN tarafından esaslı bir onarım ve tadilattan geçirilerek kaloriferli ısıtma sistemine kavuşturulmuştur.(Günday, 2009)

1910 yılında açılan Eskişehir İdadisinin adı Eskişehir Lisesi, daha sonra1961 yılında Atatürk Lisesi olarak değiştirilmiştir. Atatürk Lisesi Binası 29.4.1988 Tarih ve 168 sayılı Konya Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulunca anıtsal yapı olarak tescillenmiştir. Bu tescille birlikte Bina ana rengi yeşil olarak belirlenmiştir. Atatürk Lisesi 209-2010 öğretim yılından itibaren Anadolu Lisesi statüsünde (tarihi adı olduğundan, değiştirilmeden) eğitim-öğretimini sürdürmektedir.

SONUÇ

Eskişehir'de ilk lise olması nedeniyle yapılan bu araştırma sonucunda ilk lisenin 1910 yılının, Ekim ayının 16.gününde küşad (açılış veya başlama töreni) edilmiş olduğu ve bu tarihten önce de Lise binasının bulunmadığı belirlenmiştir. Eskişehir'in bağlı bulunduğu Kütahya Maarif Salnamelerinden(1898-1904) lise değil rüşdiye kaydı bulunmuş, II. Abdülhamid zamanında idadilerin yaygınlaştırılması amacıyla açılması kararlaştırılan 109 idadi arasında da Eskişehir bulunmadığı anlaşılmaktadır. Eskişehir İdadisinin varlığıyla ilgili ilk belge 1910 tarihli Eskişehir gazetesindeki haberler, ikinci belge ise 1911 tarihli Eskişehir Ticaret Odası Arşivinde bulunan Eskişehir'den Hüdavendigâr Vilayetine yazılan istida yazısı, üçüncü belge ise Sultani adıyla anılan bilgidir (Atatürk'ün Bütün Eserleri, 2004). Eskişehir'in Kazadan Mutasarrıflığa yükseltilmesi çalışmaları çerçevesinde bu 5 sınıflı Mekteb-i İdadi 1910 yılında açılmış bulunmaktadır.

Yukarıdaki safahattan Atatürk Lisesinin 1930 yılında değil, 1910 yılında açılmış olduğu anlaşılmaktadır.

Dört defa bina değiştiren lise; Eskişehir Mekteb-i İdadisi olarak 1910 yılında açılmış, adı Eskişehir Lisesi daha sonra Atatürk Lisesi olmuştur.

KAYNAKLAR:

1. Atatürk'ün Bütün Eserleri -1922-1923.(2004). Cilt.14, İstanbul: Kaynak Yayınları.
2. BOZKURT, N.(2010). Maârif Salnâmelerine Göre Kütahya Sancağı'nda Eğitim-Öğretim (H.1316-1321/M.1898-1904), History Studies. Volume 2 / 3 2010, Sayfa 6,Tablo 1.
3. DOĞRU, H.(2005). 16.Yüzyılda Eskişehir ve Sultanönü Sancağı. Eskişehir: Eskişehir Odunpazarı Belediyesi Yayınları.
4. ERDOĞDU, T. (1995). Maarif-i Umumiyye Nezareti Teşkilatı –II. İ.Ü. Siyaset Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
5. Eskişehir Gazetesi, 12 Temmuz 1326 – 21 Kânunuevvel 1327, I, 1-57, Hakkı Tarık Us Süreli Yayınlar Kataloğu (HD1 Sıra No: 0534; HTU Eski No: B. C. 25/5).
6. GÜNDAY, R. (2009). Atatürk Lisesi Tarihçesi. Atatürk Lisesi 2009 Yıllığı. Eskişehir.
7. Kararname (1933), MEB 26/2/1933 tarih ve 17889 sayılı tezkerenin 04/03/1933 Bakanlar Kurulu Kararı.
8. KONUKCU, M., H. B. ÖZKAN, K. ÖZTÜRK (2013). 1910 Yılında Yayımlanan Eskişehir Gazetesinin İçerik Analizi. Eskişehir: Eskişehir Eti Sosyal Bilimler Lisesi Yayınları.
9. KOYLU, Z. (2010). Esaretten Özgürlüğe 423 gün İngiliz İşgalinde Eskişehir. Eskişehir: ETO Yayınları.
10. KOYLU, Z. (2008). 20.Yüzyılın Başlarında Eskişehir. Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, c.XXIV, S.71, Temmuz 2008.
11. NALÇAKAN, M. (1995). Turan Numune Mektebi'nden Atatürk ve Cumhuriyet Tarihi Müzesine. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
12. ÖZTÜRK, C. (2010). “İdâdî”. İslam Ansiklopedisi (200). Cilt 21, s.464-466. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
13. SOMEL, S.A. (2015) Tanzimat Döneminde Eğitim Reformunun Dönüm Noktası: 1869 Tarihli Maarif-i Umumiye Nizamnamesi, Esbab-ı Mucibe Layihası ve İdeolojik Temelleri. İstanbul: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür A.Ş. Yayınları.

14. TAŞBUNAR, G. (2017). Eskişehir’de Osmanlı Vicdanlı Ermeniler. Eskişehir.
15. TORUN, S. F. (2016). Osmanlı Taşra İdaresinin Yeniden Yapılanma Süreci (1842-1876). Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi.

EKLER

اسکیشهر ایالتی

مدیریتی

علائقہ

پیشکاش نامی معارف پرور پلرینہ

معارف و خدایر

دولت معظمہ عثمانیہ نیک کعبہ استقلال اولان اسکیشہرک ماضی پر افتخاری
قدر روتقدار اولان استقبالہ برہدیہ قیہتبار تقدیم ایدہ بیدہ ایشاہلیہ فیض مشرو
طیہ مجدداً کشار اولان مکتب اعدادیدہ برکتبخانہ آسپس اہلسکدہ اولدیغندن
نام عالی معارف پرور پلرینہ الی الابد تذکارہ وسیلہ اولاجق مؤلفات برکیدیہ لرندن
ویا کتبخانہ والاریندہ نکرر بولان کتابلرین برر نسخہ سنک اهدا وارسالہ
ہم عالیہ معارف دانالری سزاوار بیوروقق بایندہ ارادہ اقدم خضر تیرینکدر .

سل ۱۳۲۶ سنہ

اسکیشہر اکتب اعدادریسی و مدیریتی

**1911 TARİHLİ BU BELGE
ESKİŞEHİR İDADİSİ (ESKİŞEHİR LİSESİ) MÜDÜRÜ
KÜTÜPHANE KURULACAĞINI VE KİTAP İSTEDİĞİNİ
BİLDİRMEKTEDİR**

Eskişehir Mekteb-i İdadi Müdiriyeti

Pısgahı Sami-i Mearifperveranelerine

Maruzdur

Devlet-i muazzama-i Osmaniyenin kabe-i istiklali olan Eskişehir mazi-i yer iftiharı kadru ru-nekdar olan istikbaline bir hediye-i kıymettar takdim takdim edilebilmek emeliyle feyz-i meşrutiyale müceddeden küşad olunan mekteb-i idadide bir kütübhane tesis edilmekte olduğundan nam-ı ali-i mearifperveranelerini ile'l ebed tezakire vesile olacak müellefat-ı berküzidelerinden veya kütübhane-i valalarında mükerrer bulunan kitablardan birer nüshasının ihda ve irsaline himem-i alıyye-i mearif mendaneleri seza var buyurulmak babında irade efendim hazretlerimindir.

Şubat 1326

Eskişehir Mektebi İdadisi Müdürü

صدر مہتممی
مکتبہ

پیشکش کا سہ ماہی معائنہ پرور پریسٹہ

محرر و مکتوب

ذرات معشوقہ عہد نیرینہ کعبہ استقلال اولاد اکہ پشاور کا ماضی پر اکتفا جاری
قدیر رونق دہن اولاد استقلال کعبہ برہدینہ فیروزگار تقدیم ایہدیہ سائنس اعلیٰ فیض و شہرو
طیابہ مجیدہ کنگر اولاد ان مکتبہ اندادیدہ برکتیخانہ تاجیہ الملک کعبہ اولاد پشاور
نام عالی معائنہ پرور پریسٹہ ال ایڈ، تھانہ مدرسہ اولاد حق مؤلفات پر کنگر پشاور
وہا کتب خانہ اولاد کنگر پشاور کتاب پشاور پرور نسخہ سنک اعلا وارساتہ
ہم عالیہ معائنہ پرور پریسٹہ سزاوار پیور و حق بائند ارادہ اقدام خیریت پرور پشاور

سن ۱۳۲۶ھ

امکان پشور مکتبہ اسلامیہ پشاور

پشاور مکتبہ اسلامیہ
(پشاور)

1911 TARIHLI BU BELGE

ESKİŞEHİR İDADİSİ (ESKİŞEHİR LİSESİ) MÜDÜRÜ

KÜTÜPHANE KURULACAĞINI VE KİTAP İSTEDİĞİNİ

İLDİRMEKTEDİR

T. C.

BASVEKÂLET

Memurluk Mektebi

№: 13949

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

KARARNAME

19

10

Eskişehir Lise binası bu günkü ihtiyaca karşı gelmediğinden ve bütçe vaziyeti burada daha bir çok seneler yeni lise binası yaptırmaya imkan veremeyeceğinden Eskişehir gibi mühim bir Vilâyet merkezinde bu vaziyeti daha fazla devam ettirmek kabil olamayacağı cihetle bu günkü ihtiyacı karşılamak için Vilâyet konağı olarak yaptırılan binanın lise binası ile mübadelesi ; Maarif Vekilliğinin 26/2/933 tarih ve 17889 sayılı tezkeresi üzerine İcra Vekilleri Heyetininin 4/3/933 toplantısında kabul edilmiştir .

4/3/933

REİSİCUMHUR

Yazı M. Kemal

B.V.

[Signature]

Ad.V.

[Signature]

MEM.V.

[Signature]

Da.V.

[Signature]

Ha.V. V.

[Signature]

Ma.V.

[Signature]

MEV.

Na.V.

[Signature]

İK.V.

[Signature]

SİM.V.

Gİ.V.

Zr.V.

[Signature]

[Signature]

080	18	01	14	12
-----	----	----	----	----

7. T.C. HÜKÜMETİ (VLİNÖNÜ)
(4 Mayıs 1931 - 1 Mart 1935)

HÜKÜMET TEŞKİLİ İÇİN BAŞBAKANIN GÖREVLENDİRİLMESİNE	TARİHİ	SAYISI	R.G.TARİHİ	R.G.SAYISI
DAİR CUMHURBAŞKANLIĞI YAZISININ	04.05.1931	4-268		

BAKANLIĞI	ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	BAŞLAMA TARİHİ	AYRILMA TARİHİ
Başveklil (Başbakan)	İsmet Paşa (İnönü)	MALATYA	04.05.1931	01.03.1935
Adliye Vekilli (Adliye Bakanı)	Yusufl Kemal Bey (Tengirsenk)	SİNOP	04.05.1931	23.05.1933
Milli Müdafaa Vekilli (Milli Savunma Bakanı)	Saracoğlu Sükrü Bey	İZMİR	23.05.1933	01.03.1935
Dahilîye Vekilli (İçişleri Bakanı)	Zekai Bey (Apyadın)	DIYARBAKIR	04.05.1931	01.03.1935
Harcîye Vekilli (Dışişleri Bakanı)	Sükrü Kaya Bey	MUĞLA	04.05.1931	01.03.1935
Malîye Vekilli	Tevfik Rüştü Bey (Aras)	İZMİR	04.05.1931	01.03.1935
Maarif Vekilli (Eğitim Bakanı)	Mustafa Abdülhalik Bey (Renda)	ÇANKIRI	04.05.1931	03.02.1934
	Fuat Beyefendi (Ağralı)	ELAZIĞ	03.02.1934	01.03.1935
	Esat Bey (Sagay)	BURSA	04.05.1931	19.09.1932
	Resit Galip Bey	AYDIN	19.09.1932	13.08.1933
	Rafik Bey (Vekâleten)	İSTANBUL	13.08.1933	27.10.1933
	Yusufl Hikmet Bey (Bayur)	MANİSA	27.10.1933	09.07.1934
	Zeynel Abdin Bey (Özmen)	AYDIN	09.07.1934	01.03.1935
	Hilmi Bey (Uran)	ADANA	04.05.1931	26.10.1933
	Fuat Bey	ELAZIĞ	26.10.1933	03.02.1934
	Fuat Bey (Vekâleten)	ELAZIĞ	03.02.1934	16.02.1934
	Allı Bey (Çelinkaya)	AFYONKARAHİSAR	16.02.1934	01.03.1935
İktisat Vekilli (Ekonomi Bakanı)	Mustafa Şeref Bey (Özkan)	BURDUR	04.05.1931	09.09.1932
	Mahmud Celal Bey (Bayar)	İZMİR	09.09.1932	01.03.1935
Şihhat ve İçtimai Muavenet Vekilli (Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı)	Refik Bey (Saydam)	İSTANBUL	04.05.1931	01.03.1935

sayfa-1